

EWALUACJA „GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI GMINY MIASTO STARGARD NA LATA 2016-2026”

Raport na dzień 31.12.2020 r.

Spis treści

WSTĘP.....	3
WIZJA I CELE REWITALIZACJI MIASTA STARGARD	4
MISJA MIASTA STARGARD.....	4
CELE REWITALIZACJI	5
OCENA STOPNIA REALIZACJI PRZESIĘWZIĘĆ GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI	7
ANALIZA STOPNIA REALIZACJI CELU STRATEGICZNEGO 1 ANIMACJA SPÓJNOŚCI SPOŁECZNEJ.....	10
Cel operacyjny 1.1. Przeciwdziałania wykluczeniu i patologiom społecznym i zwiększenie integracji mieszkańców na obszarze rewitalizacji.....	13
Cel operacyjny 1.2. Stworzenie warunków dla lepszego wykorzystania potencjału ludzkiego i pobudzenie aktywności społecznej mieszkańców na obszarze rewitalizacji	14
Cel operacyjny 1.3. Stworzenie warunków do wszechstronnego rozwoju edukacyjnego młodzieży i całego społeczeństwa na obszarze rewitalizacji.....	16
ANALIZA STOPNIA REALIZACJI CELU STRATEGICZNEGO 2. ANIMACJA SPÓJNOŚCI GOSPODARCZEJ	18
Cel operacyjny 2.1. Tworzenie nowych miejsc pracy	20
Cel operacyjny 2.2. Tworzenie warunków do rozwoju gospodarczego w oparciu o walory przyrodniczo-krajobrazowe.....	21
Cel operacyjny 2.3. Wzrost ilości przedsięwzięć gospodarczych organizowanych w obszarze oddziaływania inwestycji rewitalizacyjnych	21
ANALIZA STOPNIA REALIZACJI CELU STRATEGICZNEGO 3. ANIMACJA SPÓJNOŚCI PRZESTRZENNEJ ...	22
Cel operacyjny 3.1. Uzyskanie ładu przestrzennego i estetyki miasta	25
Cel operacyjny 3.2. Poprawa standardu zasobów mieszkaniowych	25
Cel operacyjny 3.3. Poprawa standardu i rewitalizacji dóbr kultury i dziedzictwa kulturowego.....	26
Cel operacyjny 3.4. Poprawa standardu usług społecznych	27
MONITORING WSKAŹNIKÓW OSIĄGNIĘCIA CELÓW GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI	28
PODSUMOWANIE.....	33
REKOMENDACJE	34

WSTĘP

Proces rewitalizacji jest procesem wielopłaszczyznowym i niejednorodnym. Na etapie wdrożenia interwencji rewitalizacyjnej głównym obowiązkiem spoczywającym na JST jest monitorowanie efektów przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Podstawą do opracowania „Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Miasto Stargard na lata 2016-2026” stanowiła Ustawa o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. Zgodnie z ww. ustawą Rada Miejska w Stargardzie podjęła Uchwałę Nr XV/175/2016 z dnia 26 stycznia 2016 r. w sprawie wyznaczenia obszarów zdegradowanych i obszaru kryzysowego (rewitalizacji) dla Gminy Miasto Stargard oraz Uchwałę Nr XV/176/2016 z dnia 26 stycznia 2016 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji (GPR) Gminy Miasto Stargard. Uchwałą Nr XXXVII/403/2017 z dnia 19.12.2017 r. Rada Miejska w Stargardzie przyjęła dokument do realizacji, a GPR został wpisany na Wykaz programów rewitalizacji województwa zachodniopomorskiego w dniu 4.01.2018 r. W sierpniu 2018 r. zaistniała potrzeba aktualizacji GPR ze względu na konieczność zidentyfikowania projektów w ww. dokumencie, co umożliwiło jednostkom o aplikowanie o środki w ramach działania 9.3 RPO WZ „Wspieranie rewitalizacji w sferze fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich”. W wyniku przeprowadzonej aktualizacji GPR z przedsięwzięcia podstawowego nr 30 pn. „Stargard Klejnot Pomorza – renowacja historycznej zabudowy miasta” budynków Książnicy Stargardzkiej oraz kamienic 2-4 przy Rynku Staromiejskim - obiektów zabytkowych leżących na miejskim szlaku „Stargard Klejnot Pomorza”, pod nazwami: „Muzealne kamienice-pełne tajemnic” oraz „Książnica Stargardzka – biblioteka zaangażowana społecznie” i wzmocnienie ich funkcji społecznych. Rada Miejska w Stargardzie Uchwałą Nr XLIV/472/2018 z dnia 28 sierpnia 2018 r. wyraziła zgodę na zmianę Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Miasto Stargard na lata 2016-2026. Projekt aktualizacji GPR poddano konsultacjom społecznym oraz ponownie uzyskano opinie i uzgodnienia zgodnie z Ustawą o rewitalizacji. Po uzgodnieniu z RDOŚ i ZPWIS w Szczecinie, Rada Miejska w Stargardzie Uchwałą Nr II/34/2018 z dnia 18 grudnia 2018 r. przyjęła zmianę Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Miasto Stargard na lata 2016-2026, a 5 lutego 2019 r. zmieniony GPR po ocenie przez Zarząd Województwa Zachodniopomorskiego został ponownie wpisany na Wykaz programów rewitalizacji województwa zachodniopomorskiego.

WIZJA I CELE REWITALIZACJI MIASTA STARGARD

W dokumencie została określona wizja roku 2026 roku, gdzie obszar rewitalizacji jakim jest Śródmieście Starówka będzie charakteryzował się aktywnością społeczno-gospodarczą, nowoczesną edukacją i żywą kulturą obecną na każdym kroku. Tereny wokół rzeki Iny pełnić będą funkcję rekreacji i wypoczynku, co spowodowane będzie rozwojem usług turystycznych opartych na tradycji, zabudowie historycznej oraz licznych parkach. Docelowo centrum miasta ma pełnić funkcje kulturotwórcze, gdzie ulice będą tętnić życiem, kawiarnie, restauracje, a przy nich ogródki będą otwarte do późna. Naszym celem jest zmiana przestrzeni miejskiej, która zostanie ożywiona poprzez odnowienie zabytkowych kamienic, budynków tworząc przyjazne i bezpieczne miejsce dla mieszkańców, turystów i przedsiębiorców. Do 2026 roku zrewitalizowana część Stargardu ma stanowić aktywny obszar europejskiej współpracy terytorialnej, gdzie dzieci, młodzież i dorośli będą mogli poznawać siebie nawzajem poprzez różnego rodzaju inicjatywy o charakterze kulturalnym oraz społeczno-gospodarczym.

MISJA MIASTA STARGARD

Stargard – Animator spójnych przestrzeni !!!

Wypracowana misja rozwoju wydzielonej do rewitalizacji części Miasta Stargard poprzez wizję, pokazuje pozytywny obraz obszaru objętego rewitalizacją w perspektywie 10 lat i jest spójna z wyznaczoną wizją. Przeprowadzone analizy i wyartykułowane potrzeby mieszkańców, pozwalają na określenie głównych celów Programu Rewitalizacji. Cele te są wyznacznikiem kierunków wszystkich działań objętych Programem Rewitalizacji.

Misję Stargardu rozumiemy poprzez:

- Animację społeczną – prowadzącą do przełamania atmosfery marazmu społecznego i poczucia braku szans. Prowadzenie działań animacyjnych mających na celu zapewnienie komfortu życia jego mieszkańcom poprzez dobrze zorganizowany system wsparcia dla wszystkich grup społecznych, gospodarczych i inicjatyw aktywnych środowisk pozarządowych, zapewniając skuteczne metody współpracy międzysektorowej.
- Animację gospodarczą – prowadzącą do aktywizacji sfery gospodarczej poprzez stwarzanie warunków do rozwoju gospodarczego w oparciu o walory przyrodniczo-krajobrazowe. W centrum miasta otworzą się nowe sklepy i usługi, a w odpowiedzi na to pojawią się nowi klienci z całego miasta i okolicy.

- Animację ładu przestrzennego – zmierzającą do poprawy stanu budynków, kamienic ulic oraz do upiększenia przestrzeni terenów zielonych, tak aby poruszyć żywe emocje stargardzian.

CELE REWITALIZACJI

W „Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Miasto Stargard na lata 2016-2026” zostały zdefiniowane 3 cele strategiczne oraz podporządkowane im 10 celów operacyjnych i 28 celów szczegółowych. Struktura celów jest więc de facto czterostopniowa: misja – cele strategiczne – cele operacyjne – cele szczegółowe. Każdy projekt wpisany do GPR realizuje co najmniej jeden cel strategiczny, który jest odpowiedzią na zidentyfikowane problemy społeczno-gospodarcze obszaru rewitalizacji. Cel nadrzędny (misja) rewitalizacji oraz trzy cele strategiczne wynikają z przyjętej wizji stanu obszaru rewitalizacji po zakończeniu działań rewitalizacyjnych.

Cel strategiczny 1. ANIMACJA SPÓJNOŚCI SPOŁECZNEJ

Cel operacyjny 1.1 Przeciwdziałania wykluczeniu i dysfunkcjom społecznym i zwiększenie integracji mieszkańców na obszarze rewitalizacji.

- Cel szczegółowy 1.1.1 Tworzenie warunków do sprawnego funkcjonowania różnych grup wsparcia środowiskowego;
- Cel szczegółowy 1.1.2 Realizacja programów profilaktycznych i współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi w szeroko rozumianym obszarze pomocy społecznej;
- Cel szczegółowy 1.1.3 Edukacja nt. potencjalnych zagrożeń wynikających z wykluczenia społecznego.

Cel operacyjny 1.2 Stworzenie warunków dla lepszego wykorzystania potencjału ludzkiego i pobudzenie aktywności społecznej mieszkańców na obszarze rewitalizacji.

- Cel szczegółowy 1.2.1 Identyfikacja liderów lokalnych z perspektywy organizacji warsztatów/spotkań mających na celu ich aktywizację w miejscu zamieszkania;
- Cel szczegółowy 1.2.2 Zwiększenie poziomu integracji w obszarze objętym programem rewitalizacji;
- Cel szczegółowy 1.2.3 Tworzenie systemu wyróżnień i nagród dla aktywnych mieszkańców.

Cel operacyjny 1.3 Stworzenie warunków do wszechstronnego rozwoju edukacyjnego młodzieży i całego społeczeństwa na obszarze rewitalizacji.

- Cel szczegółowy 1.3.1 Wykorzystanie bazy oświatowej do organizacji zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży;

- Cel szczegółowy 1.3.2 Stworzenie systemu edukacji dorosłych (profilaktyka zdrowotna, doradztwo zawodowe, coaching, psychoterapia itp.) w oparciu o istniejące placówki i świetlice środowiskowe;
- Cel szczegółowy 1.3.3 Zwiększenie dostępu do nauki dla dzieci i rodzin o niskich dochodach.

Cel strategiczny 2. ANIMACJA SPÓJNOŚCI GOSPODARCZEJ

Cel operacyjny 2.1 Tworzenie nowych miejsc pracy.

- Cel szczegółowy 2.1.1 Inicjowanie nowych stref aktywności gospodarczej z wykorzystaniem terenów poprzemysłowych i plomb budowlanych obszaru rewitalizowanego;
- Cel szczegółowy 2.1.2 Współpraca miasta z instytucjami wsparcia małej i średniej przedsiębiorczości;

Cel operacyjny 2.2 Tworzenie warunków do rozwoju gospodarczego w oparciu o walory przyrodniczo-krajobrazowe.

- Cel szczegółowy 2.2.1 Wspieranie różnych form komunikacji alternatywnej do komunikacji samochodowej;
- Cel szczegółowy 2.2.2 Tworzenie pakietów usług turystycznych;
- Cel szczegółowy 2.2.3 Tworzenie projektów dla skutecznego wykorzystania zbiorników wodnych (rzek i jezior) oraz terenów zielonych dla rozwoju turystyki kwalifikowanej.

Cel operacyjny 2.3 Wzrost ilości przedsięwzięć gospodarczych organizowanych w obszarze oddziaływania inwestycji rewitalizacyjnych.

- Cel szczegółowy 2.3.1 Tworzenie prawnych i ekonomicznych mechanizmów sprzyjających rozwojowi usług turystycznych w obszarze objętym rewitalizacją;
- Cel szczegółowy 2.3.2 Inicjowanie aktywności gospodarczej w obszarach zrewitalizowanych w kierunku wypełniania usług niszowych;
- Cel szczegółowy 2.3.3 Budowa infrastruktury okołobiznesowej.

Cel strategiczny 3. ANIMACJA SPÓJNOŚCI PRZESTRZENNEJ

Cel operacyjny 3.1 Uzyskanie ładu przestrzennego i estetyki miasta.

- Cel szczegółowy 3.1.1 Utworzenie i realizacja koncepcji tworzenia przestrzennie spójnej architektury zieleni obszaru rewitalizowanego;
- Cel szczegółowy 3.1.2 Tworzenie iluminacji świetlnej zrewitalizowanych części miasta;
- Cel szczegółowy 3.1.3 Opracowanie i wdrożenie jednolitych zasad i warunków sytuowania tablic i urządzeń reklamowych.

Cel operacyjny 3.2 Poprawa standardu zasobów mieszkaniowych.

- Cel szczegółowy 3.2.1 Poprawa warunków mieszkaniowych zasobów mieszkań komunalnych, spółdzielczych, będących w zasobach wspólnotowych i TBS;
- Cel szczegółowy 3.2.2 Budowa oraz wykorzystanie istniejących substancji zasobów komunalnych do realizacji obiektów mieszkaniowych o charakterze socjalnym i mieszkań tymczasowych.

Cel operacyjny 3.3 Poprawa standardu i rewitalizacja dóbr kultury i dziedzictwa kulturowego.

- Cel szczegółowy 3.3.1 Tworzenie projektów mających na celu rewitalizację dóbr kultury i dziedzictwa kulturowego;
- Cel szczegółowy 3.3.2 Odbudowa tradycji i rewitalizacja wyznaczonych obszarów zwartej zabudowy.
- Cel szczegółowy 3.3.3 Podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych.

Cel operacyjny 3.4 Poprawa standardu usług społecznych.

- Cel szczegółowy 3.4.1 Adaptacja obiektów będących w zasobach publicznych obszaru rewitalizowanego na potrzeby infrastruktury pomocy społecznej;
- Cel szczegółowy 3.4.2 Poprawa stanu infrastruktury społecznie użytecznej (szkoły, centra kultury, świetlice itp.) na obszarze rewitalizowanym;
- Cel szczegółowy 3.4.3 Poprawa stanu infrastruktury rekreacyjnej (place zabaw, parki miejskie itp.) na obszarze rewitalizowanym.

OCENA STOPNIA REALIZACJI PRZESIĘWZIĘĆ GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

System zarządzania, monitorowania i oceny „Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Miasto Stargard na lata 2016-2026” został opisany w rozdziale III GPR „Część wdrożeniowa”. W GPR został określony system monitoringu i oceny oraz modyfikacji programu, co ma pozwolić na zidentyfikowanie problemów, czy trudności w jego wdrażaniu. Zgodnie z tym systemem planowana jest co 3 lata ewaluacja, zgodnie z zapisami ustawy o rewitalizacji (art. 22 ustawy).

Przez monitoring rozumiemy obserwowanie jakiegoś procesu i odnotowywanie jego zmieniającego się stanu w celu uzyskania wiedzy o jego przebiegu. System monitorowania Gminnego Programu Rewitalizacji umożliwił dokonywanie obiektywnych pomiarów poszczególnych wskaźników przyjętych w odstępach czasu, dzięki czemu możliwa będzie ocena stopnia realizowanych przedsięwzięć. Taka wewnętrzna kontrola polegała na ocenie skuteczności i terminowości realizacji poszczególnych zadań, dla których został określony harmonogram. Obecna ewaluacja została

przeprowadzona wskaźnikowo, projektowo oraz kosztowo, co pozwoli na stwierdzenie czy dokument jest nadal aktualny. Szczegółowe informacje na temat stopnia realizacji wszystkich przedsięwzięć wpisanych w „Gminny Program Rewitalizacji Gminy Miasto Stargard na lata 2016-2026” zostały podane w załączniku do niniejszego dokumentu.

Nabór propozycji projektów rewitalizacyjnych do GPR prowadzony był w formie otwartej rekrutacji, szeroko promowanej wśród mieszkańców, organizacje pozarządowe, instytucje i inne podmioty zlokalizowane na obszarze rewitalizacji miasta Stargard lub prowadzących swoją działalność na tym obszarze. W GPR ujęto łącznie 44 projekty, z czego:

- 14 to zadania w sferze społecznej,
- 8 to działania gospodarcze,
- 23 to zadania infrastrukturalne.

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne realizowane są przez szereg różnych podmiotów, zarówno publicznych, jak i prywatnych. Przedsięwzięcia przenikają się wzajemnie w odniesieniu do sfer problemowych i celów programu rewitalizacji. Równoczesna realizacja działań w sferze społecznej, gospodarczej i infrastrukturalnej, obejmująca zarówno przedsięwzięcia inwestycyjne, jak również działania miękkie, stworzyła szanse na uruchomienie procesu rewitalizacji mającego cechy zrównoważonego rozwoju zdegradowanych obszarów miasta.

Ocena stanu realizacji projektów została wykonana przez Wydział Planowania i Rozwoju na podstawie sprawozdań cząstkowych przekazanych przez podmioty odpowiedzialne za realizację poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych zapisanych w GPR. Niniejsza ewaluacja obejmuje sprawdzenie stopnia realizacji przedsięwzięć wpisanych na listę podstawową GPR. Wszystkie projekty zostały ujęte w załączniku do niniejszego dokumentu.

Ocena stopnia realizacji projektów pozwala ocenić postęp we wdrażaniu procesu rewitalizacji w odniesieniu do poszczególnych celów strategicznych i operacyjnych. Na etapie zbierania danych do oceny postępu w realizacji projektów nie udało się uzyskać informacji na temat wszystkich projektów, pomimo wezwań do złożenia informacji.

W ewaluowanym GPR zostało wpisane łącznie 44 przedsięwzięć rewitalizacyjnych, z czego 32 miało charakter podstawowy, a 12 uzupełniający. W poniższej tabeli przedstawiono aktualny poziom realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

	Zrealizowane	W trakcie realizacji	Niezrealizowane
Liczba przedsięwzięć	11	16	17
%	25%	36%	38%

W trakcie analizowania zebranych danych o projektach stwierdzono, że beneficjenci na etapie składania wniosków o dofinansowanie zmienili pierwotne dane ujęte w składanych do GPR fiszkach projektowych. Głównie dotyczyło to zmiany nazwy projektu, zakresu, źródła dofinansowania, wartości projektu i okresu realizacji.

Wnioski:

1. Znacząca większość przedsięwzięć rewitalizacyjnych została zrealizowana (25%) lub jest na etapie realizacji (36%), a projekty zostały zrealizowane zgodnie z założeniami GPR.
2. Znaczna część działań nie zrealizowanych była w gestii podmiotów niezależnych w stosunku do operatora rewitalizacji, tj. Klub Seniora, Poznaj swoje możliwości, czyli z doradcą zawodowym za pan brat, Szkoła przedsiębiorczości, Laboratorium życia.
3. Szczegółowe informacje na temat postępów realizacyjnych znajdują się w Załączniku nr 1.
4. Postęp realizacji poszczególnych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych (inwestycyjnych) wskazanych w GPR z punktu widzenia ewaluacji on going należy ocenić jako wysoki.
5. Na obszarze rewitalizacji za mało podejmowanych jest działań aktywizujących mieszkańców z obszaru zdegradowanego.

ANALIZA STOPNIA REALIZACJI CELU STRATEGICZNEGO 1 ANIMACJA SPÓJNOŚCI SPOŁECZNEJ

Cel strategiczny 1. ANIMACJA SPÓJNOŚCI SPOŁECZNEJ	Cel operacyjny	WSKAŹNIKI PRODUKTU			Wartość wskaźnika w 2020 r.	WSKAŹNIKI REZULTATU			Wartość wskaźnika w 2020 r.
		Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa	Wartość docelowa		Wartość wskaźnika	Wartość bazowa	Wartość docelowa	
	1.1. Przeciwdziałania wykluczeniu i patologiom społecznym i zwiększenie integracji mieszkańców na obszarze rewitalizacji	Liczba projektów skierowana do osób biernych zawodowo /zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym	0	15	10	Liczba osób biernych zawodowo/zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje zawodowe po opuszczeniu programu	0	107	382 osób
						Liczba osób biernych zawodowo/zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które skorzystały z pomocy społecznej	0	112	79 osób

						Liczba uczestników zorganizowanych wydarzeń kulturalnych, artystycznych, edukacyjnych, sportowych, integracyjnych wzmacniających lokalną tożsamość	0	20.000 osób	57.533 osoby (wskaźnik nie określa tylko osób z obszaru rewitalizacji)
		Liczba projektów, które mają na celu systemowe podjęcie działań zapobiegania i wychodzenia z bezdomności	0	2	2	Liczba osób objętych wsparciem w ramach programów zapobiegania i wychodzenia z bezdomności	0	30	318 osób
	1.2. Stworzenie warunków dla lepszego wykorzystania potencjału ludzkiego i pobudzenie aktywności społecznej mieszkańców na obszarze rewitalizacji	Liczba projektów skierowanych do osób biernych zawodowo /zagrożonych ubóstwem skierowanych na pobudzenie ich aktywności i pobudzenie kompetencji społecznych	0	10	6	Liczba osób biernych zawodowo/zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu i poprawiły kompetencje społeczne	0	130	40 osób

	1.3. Stworzenie warunków do wszechstronnego rozwoju edukacyjnego młodzieży i całego społeczeństwa na obszarze rewitalizacji	Liczba projektów skierowanych do młodzieży i całego społeczeństwa na obszarze rewitalizacji mająca ma celu podniesienie kompetencji i poziomu wykształcenia młodzieży i osób dorosłych z obszaru rewitalizacji	0	3	8	Liczba osób korzystających z programów, szkoleń i przedsięwzięć podnoszących kompetencje z zakresu wiedzy, umiejętności i postaw społecznych	0	1500	588 osoby
--	---	--	----------	----------	----------	--	----------	-------------	------------------

Cel operacyjny 1.1. Przeciwdziałania wykluczeniu i patologiom społecznym i zwiększenie integracji mieszkańców na obszarze rewitalizacji

W ramach celu operacyjnego **1.1. Przeciwdziałania wykluczeniu i patologiom społecznym i zwiększenie integracji mieszkańców na obszarze rewitalizacji** realizowanych jest 5 projektów.

„**Życie bez nałogów**” jest projektem bezkosztowym realizowanym corocznie. W ramach projektu pracownicy socjalni prowadzą pracę z osobami uzależnionymi poprzez motywowanie tych osób i ich rodzin do podjęcia leczenia, a także uczestnictwa w zajęciach, które pozwolą utrzymać abstynencję i żyć bez nałogu. W 2019 roku 24 osoby uzależnione otrzymały wsparcie socjalne, natomiast pracą socjalną w rejonie rewitalizacji objęto 280 rodzin. W roku 2020 realizowane były również prace społecznie użyteczne, w których wzięło udział 64 osoby. W 2020 r. prowadzono Projekt socjalny „Stop obojętności” – akcja zima 2019/2020. Celem było zapewnienie w okresie jesienno-zimowym osobom bezdomnym schronienia oraz niezbędnych informacji o możliwości uzyskania pomocy. Działania prewencyjne tj. monitoring prowadzony był 2 razy w miesiącu. Z działania skorzystało 15 osób.

Projekt „**Na swoim- realizacja systemowych działań w zakresie przeciwdziałania i wychodzenia z bezdomności**” jest realizowany od 2012 roku poprzez funkcjonujący na terenie miasta systemu wychodzenia z bezdomności, w tym:

- „Zapewnienie funkcjonowania gminnego ośrodka wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie i kobiet z dziećmi pozbawionych schronienia”- dotacja na realizację zadania wyniosła 420.000 zł,
- „Prowadzenie działań mających na celu rozwiązywanie problemu bezdomności”- dotacja na realizację zadania w wysokości 150.000 zł,
- „Prowadzenie noclegowni dla osób bezdomnych”- dotacja na realizację zadania: 199.734 zł,
- „Prowadzenie działań mających na celu rozwiązywanie problemów uzależnień osób bezdomnych w ramach funkcjonowania schroniska”- dotacja w wysokości 120.000 zł,
- wynajem lokali z przeznaczeniem na mieszkania wspomagane dla osób bezdomnych- 11.518,21 zł.

łącznie na realizację zadania w 2020 roku przeznaczono 901.252,12 zł.

„**Śródmiejska świetlica podwórkowa**”- w 2018 roku w wyniku remontu i wyposażenia 4 pomieszczeń lokalu użytkowego przy ul. M. Konopnickiej 1 utworzono placówkę wsparcia dziennego w formie opiekuńczej prowadzoną przez Towarzystwo Przyjaciół Dzieci (TPD). W 2020 r. do placówki uczęszczało 30 dzieci. W świetlicy zapewniono dzieciom zajęcia socjoterapeutyczne, pomoc w nauce i organizację czasu wolnego. Na realizację zadania w 2020 roku wydatkowano 90.000,00 zł (dotacja na 3 placówki tj. przy ul. M. Konopnickiej 1, R. Traugutta 16/1 i 11-Listopada 22).

Projekt „Książnica Stargardzka- biblioteka zaangażowana społecznie” realizowany jest ze środków RPO WZ 2014-2020, działanie 9.3. Wspieranie rewitalizacji w sferze fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich. W 2020 roku przeprowadzono postępowanie przetargowe i wybrano wykonawcę robót. Wydatki na zadanie w roku 2020: 1.846.154,65 zł. Całkowita wartość projektu to 8.014.391,49 zł, wartość dofinansowania- 4.000.000,00 zł.

Projekt pn. **„Muzealne kamienice pełne tajemnic”** jest na etapie analizy środków finansowania, a równocześnie została opracowana dokumentacja projektowo-kosztorysowa. Planowany budżet zadania to 7.000.000 zł.

Cel operacyjny 1.2. Stworzenie warunków dla lepszego wykorzystania potencjału ludzkiego i pobudzenie aktywności społecznej mieszkańców na obszarze rewitalizacji

Cel operacyjny **1.2. Stworzenie warunków dla lepszego wykorzystania potencjału ludzkiego i pobudzenie aktywności społecznej mieszkańców na obszarze rewitalizacji** realizowany jest przez 5 projektów.

Projekt pn. **„Przyjazne podwórko”** realizowany przy zaangażowaniu Komitetu Rewitalizacji. Zakładał zagospodarowanie podwórek z obszaru rewitalizacji na place zabaw i miejsca wypoczynkowe przy jednoczesnym zaangażowaniu mieszkańców z obszarów kryzysowych. W ramach zadania zorganizowano cykl spotkań z mieszkańcami bloku przy ul. Wojska Polskiego 78a, podczas których mieszkańcy opowiedzieli o swoich potrzebach związanych ze spędzaniem wolnego czasu. W wyniku spotkań powstał plan zagospodarowania podwórka jest stopniowo realizowany od 2018 roku z pełnym zaangażowaniem mieszkańców bloku. W ciągu 2 lat od rozpoczęcia realizacji projektu zostało stworzone miejsce spotkań i odpoczynku dla mieszkańców bloku, m.in. zamontowano 3 ławki, kosze na śmieci, pergolę, zasadzono bluszcz oraz zamontowano elementy placu zabaw tj. karuzelę z siedziskiem, huśtawkę wahadłową i bujak sprężynowy „konik”.

W ramach projektu „Przyjazne podwórko” w listopadzie 2019 roku na podwórku kamienicy przy ul. Czarnieckiego 19 zostało zrealizowane zadanie pn. „Podwórkowe opowieści”. W pierwszej kolejności przedsięwzięcie polegało na zagospodarowaniu ww. podwórka przy pełnym zaangażowaniu mieszkańców kamienicy: obsadzono teren krzewami i roślinami ozdobnymi wieloletnimi oraz udekorowano podwórko roślinami jednorocznymi, a następnie przy współudziale MAH w Stargardzie zostało zorganizowane spotkanie pn. „Historie opowiedziane dźwiękiem”. Na to spotkanie zaproszeni zostali mieszkańcy obszaru rewitalizacji. Zaprezentowane zostały przedwojenne zdjęcia budynku, ul. Czarnieckiego i mieszkańców tej okolicy, przedstawione zostały autentyczne powojenne opowieści o rodzinach, miejscach i czasie.

W 2020 roku odbyła się kolejna edycja spotkań z mieszkańcami pn. „Dźwięki kamienicy”, które odbyło się w kamienicy przy ul. Bydgoskiej 22. Koncert wspierany był przez stargardzkich artystów, a w spotkaniu wzięło udział 40 osób. Działanie zrealizowano bezpłatnie

Projekt **„Moja, Twoja, Nasza – Ulica!!! Projekt aktywizacji i integracji mieszkańców danej ulicy”** jest realizowany od 2014 roku w sposób ciągły. Ostatnia edycja projektu odbyła się w 2019 roku. W przedmiotowym roku przedsięwzięcie funkcjonowało na innej zasadzie niż w latach poprzednich, kiedy to realizowany był program aktywizacji społeczno-zawodowej we współpracy Miasta z Centrum Integracji Społecznej, Powiatowym Urzędem Pracy i Stargardzkim TBS Sp. z o. o. W 2019 r. grupa remontowo-porządkowa CIS zrealizowała m.in. zlecenia Stargardzkiego TBS Sp. z o. o. na roboty remontowe w mieszkaniowym zasobie Miasta. W 2019 r. w grupie remontowej uczestniczyło 43 osoby. Budżet zadania w 2019 roku wynosił 125.621,79 zł. W 2020 roku projekt nie był realizowany ze względu na trwającą pandemię COVID-19.

Projekt **„ABC Przedsiębiorczości”** został zakończony w 2018 roku. Koordynatorem projektu był Urząd Miejski w Stargardzie. W ramach projektu powstała inicjatywa StartUp Shaker. Zrealizowano 2 edycje tej inicjatywy. Projekt zakładał wyrównywanie szans młodzieży z obszarów zdegradowanych poprzez zajęcia dodatkowe i grę interaktywną z zakresu przedsiębiorczości. Celami szczegółowymi projektu były: zwiększenie możliwości rozwoju młodzieży poprzez poszerzenie zakresu zajęć dodatkowych, poprawa konkurencyjności uczniów w ramach dalszego procesu kształcenia i na rynku pracy, aktywizacja społeczności lokalnej poprzez rozwój przedsiębiorczości wśród młodzieży oraz poprawa umiejętności interpersonalnych poprzez zastosowanie multimedialnych metod nauczania. Środki na realizację projektu pochodziły z budżetu Miasta i wyniosły 20.000,00 zł.

„Kultura 2.0- projekt kulturalnego i społecznego ożywienia Starego Miasta i Śródmieścia”- projekt realizowany przez Stargardzkie Centrum Kultury, Muzeum Archeologiczno-Historyczne oraz Książnicę Stargardzką w ramach ich działalności statutowej. W 2020 roku zorganizowano ponad 698 wydarzeń w ramach projektu „Kultura 2.0”, najważniejsze z nich to: Dni Stargardu, Noc Bibliotek, XXVIII Europejskie Dni Dziedzictwa, Noc Muzeów, Artfestival. Część imprez ze względu na pandemię odbyła się w sferze cyfrowej. Koszty poniesione na realizację zadania w 2020 roku wynosiły 49 900,00 zł.

Projekt **„Muzealne kamienice pełne tajemnic”** nie jest realizowany.

Cel operacyjny 1.3. Stworzenie warunków do wszechstronnego rozwoju edukacyjnego młodzieży i całego społeczeństwa na obszarze rewitalizacji

Cel operacyjny **1.3. Stworzenie warunków do wszechstronnego rozwoju edukacyjnego młodzieży i całego społeczeństwa na obszarze rewitalizacji**

W 2020 roku w 11 stargardzkich szkołach podstawowych, w tym w czterech z obszaru Starego Miasta i Śródmieścia tj. Szkoła Podstawowa nr 1, Szkoła Podstawowa nr 3, Szkoła Podstawowa nr 5, Zespole Szkół w Stargardzie realizowany był program „**Szkoła, Rodzina, Środowisko**”, w ramach, którego podjęto następujące działania:

- **obszar szkoła:** Z uwagi na stan epidemii w Polsce nie odbywały się zajęcia pozalekcyjne w szkołach, zajęcia edukacyjne dla rodziców oraz spotkania Miejskiej Grupy Konsultacyjnej i 5 Szkolnych Grup Konsultacyjnych funkcjonujących w ramach Programu.;
- **obszar rodzina:** Zespół psychologów i terapeutów funkcjonujący w MOPS podejmował działania skierowane do dzieci i ich rodziców- rodzin dotkniętych problemem przemocy i uzależnień. Udzielał porad, prowadził konsultacje, diagnozę i terapię indywidualną oraz interwencję kryzysową, a także treningi umiejętności wychowawczych i terapeutycznych dla rodziców, mediacje, psychoedukację i motywację osób, rodzin. Udzielał poradnictwa osobom i rodzinom przejawiającym trudności wychowawcze oraz dysfunkcje. Jednocześnie w ramach pracy Zespołu oddelegowano psychologów do pracy w 9 stargardzkich szkołach, gdzie przeprowadzali oni konsultacje z uczniami, nauczycielami i rodzicami. W 2020 r. przeprowadzono łącznie 822 konsultacje, które objęły 186 rodzin, w tym 185 uczniów oraz 128 rodziców uczniów. Ponadto z konsultacji skorzystało 54 nauczycieli;
- **obszar środowisko:** Zespół Interdyscyplinarny został powołany 29 lutego 2012 r. i zajmuje się przemocą w rodzinie, realizując obowiązki wynikające z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Za obsługę techniczno-organizacyjną Zespołu odpowiedzialny jest MOPS. W 2020 r. odbyło się 8 głównych posiedzeń Zespołu. Do Zespołu wpłynęło 249 formularzy Procedury Niebieskiej Karty, z czego 58 jako kolejne zdarzenie w rodzinie. Do pracy z rodzinami, których dotyczyły Niebieskie Karty, zgodnie z obowiązującą procedurą Zespół powołał 190 grup roboczych.

Na realizację programu w 2020 roku wydatkowano łączną kwotę 232.464,76 zł.

Projekt nr 6. „**Ważny Start**” **Zajęcia wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka** realizowany jest od 2018 roku w cyklu dwuletnim. Przedsięwzięcie polega na pobudzaniu psychoruchowym i społecznym rozwoju dziecka od chwili wykrycia niepełnosprawności do czasu podjęcia nauki w szkole. Realizatorem zadania jest Stowarzyszenie Nauczycieli i Rodziców Dzieci ze Specjalnymi Potrzebami Edukacyjnymi. W 2020 roku z zadania skorzystało 26 dzieci. Koszt realizacji zadania z budżetu Miasta wyniósł 14.600,00 zł.

Projekt nr 9. pn. **„Stargardzkie Centrum Nauki”** (jego częścią jest projekt „Rewitalizacja budynku przy ul. Bolesława Chrobrego 21 w Stargardzie”) - projekt realizowany jest z dofinansowaniem ze środków RPO WZ 2014-2020, działanie 9.3 Wspieranie rewitalizacji w sferze fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich. Stopień zaawansowania prac na koniec okresu sprawozdawczego wyniósł ok. 72%. Roboty budowlane objęły m.in.: wykonanie fundamentów, ścian konstrukcyjnych murowanych i żelbetowych oraz stropów żelbetowych, konstrukcji dachu wraz z pokryciem dachu, montaż stolarki drzwiowej i okiennej, wykonanie instalacji sanitarnej i elektrycznej, położenie tynków, posadzek oraz wykonanie ścian działowych. Projekt został zakończony w październiku 2021 roku. Wydatki na zadanie w roku 2020: 4.016.009,00 zł. Całkowita wartość projektu to 12.580.028,00 zł, wartość dofinansowania- 4.000.000,00 zł.

Pozostałe projekty nr 11. „Śródmiejska świetlica podwórkowa”, nr 13. „ABC Przedsiębiorczości” nr 31. „Książnica Stargardzka- biblioteka zaangażowana społecznie” oraz nr 32. „Muzealne kamienice pełne tajemnic” zostały opisane w ramach celów operacyjnych 1.1 i 1.2.

ANALIZA STOPNIA REALIZACJI CELU STRATEGICZNEGO 2. ANIMACJA SPÓJNOŚCI GOSPODARCZEJ

	Cel operacyjny	WSKAŹNIKI PRODUKTU			Wartość wskaźnika w 2020 r.	WSKAŹNIKI REZULTATU			Wartość wskaźnika w 2020 r.
		Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa	Wartość docelowa		Wartość wskaźnika	Wartość bazowa	Wartość docelowa	
Cel strategiczny 2. ANIMACJA SPÓJNOŚCI GOSPODARCZEJ	2.1. Tworzenie nowych miejsc pracy	Liczba przedsiębiorstw mających na celu aktywizację zawodową osób biernych zawodowo/zagrożonych ubóstwem	0	6	3	Liczba osób przeszkolonych, którzy byli bierni zawodowo/zagrożeni ubóstwem, którzy podjęli pracę	0	200	43
	2.2. Tworzenie warunków do rozwoju gospodarczego w oparciu o walory przyrodniczo-krajobrazowe	Liczba projektów skierowanych do osób biernych zawodowo /zagrożonych ubóstwem skierowanych na pobudzenie ich aktywności i pobudzenie kompetencji zawodowych.	0	4	1	Liczba osób biernych zawodowo /zagrożonych ubóstwem, którzy nabyli nowe kompetencje zawodowe podczas szkoleń i programów podnoszących ich umiejętności zawodowe	0	30	0

	2.3. Wzrost ilości przedsięwzięć gospodarczych organizowanych w obszarze oddziaływania inwestycji rewitalizacyjnych	Liczba inicjatyw gospodarczych organizowanych w obszarze rewitalizacji	0	5	2	Liczba przedsiębiorstw ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach	0	30	Brak danych
--	---	--	---	---	---	---	---	----	-------------

Cel operacyjny 2.1. Tworzenie nowych miejsc pracy

W ramach celu operacyjnego **2.1. Tworzenie nowych miejsc pracy** realizowane są 3 projekty z listy podstawowej.

Projekt nr 15. **„Utworzenie spółdzielni socjalnej o profilu działania gastronomia i browarnictwo i odbudowanie na ten cel oficyny kamienicy nr 3 przy Rynku Staromiejskim w Stargardzie”** znalazł się na liście projektów do dofinansowania ze środków RPO WZ Działanie 9.3 „Wspieranie rewitalizacji w sferze fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich”. Nastąpiła zmiana nazwy projektu na „Kompleksowe odtworzenie funkcji społeczno-gospodarczych, infrastrukturalnych i przestrzennych w mieście Stargard, poprzez odbudowanie oficyny zabytkowej kamienicy nr 3 przy Rynku Staromiejskim w Stargardzie wraz z utworzeniem spółdzielni socjalnej o profilu działania gastronomia i browarnictwo”. Całkowity planowany koszt inwestycji to 1.636.338,95 zł, z czego 867.914,17 zł to wartość dofinansowania.

Projekt nr 17. **„Modernizacja i remont dawnego hotelu Staromiejskiego wraz z zagospodarowaniem terenu”** otrzymał dofinansowanie ze środków RPO WZ 2014-2020, działanie 9.3 Wspieranie rewitalizacji w sferze fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich. W 2020 roku zrealizowano zadania z zakresu: prac rozbiórkowych, zabezpieczających i przemurowania, robót konstrukcyjnych i murarskich, stolarki okiennej, drzwiowej oraz prac ślusarskich, robót elewacyjnych i dekarских, instalacji elektrycznej i nowej ściany osłonowej. Termin zakończenia prac budowlanych przewidziany jest na grudzień 2021. Całkowita wartość projektu to 9.099.938,01 zł, wartość dofinansowania- 3.999.769,01 zł.

W ramach projektu nr 18. **„Stargard nad Iną – projekt rekreacyjnego zagospodarowania terenów przyległych do rzeki Iny w granicach miasta Stargard”** rozpoczęto zagospodarowanie teren przyległy do rzeki Iny. Wybudowano ścieżkę rowerową o nawierzchni bitumicznej w parku Popiela i w parku Jagiellońskim o długości ok. 590 m oraz utwardzono parkingi wyposażone w stojaki dla rowerów. Wybudowano ścieżkę pieszo-biegową nad Iną o długości ok. 572 m (ciąg pieszy z kostki betonowej, ciąg biegowy o nawierzchni mineralnej), a także ciąg pieszy z kostki betonowej o długości 455 m i ciąg biegowy o nawierzchni mineralnej o długości 276 m w parku Zamkowym. Urządzono i wyposażono siłownię w parku Jagiellońskim (zamontowano 5 urządzeń). Zamontowano 35 lamp oświetleniowych alei spacerowej nad rzeką Iną. Projekt realizowany w ramach RPO WZ 2014-2020, Oś priorytetowa IV – Naturalne otoczenie człowieka, Działanie 4.9 Rozwój zasobów endogenicznych. Zadanie zostało zrealizowane w 2018 roku, a całkowita wartość zadania wynosiła 2.500.000,00 zł.

Cel operacyjny 2.2. Tworzenie warunków do rozwoju gospodarczego w oparciu o walory przyrodniczo-krajobrazowe

W ramach celu operacyjnego **2.2. Tworzenie warunków do rozwoju gospodarczego w oparciu o walory przyrodniczo-krajobrazowe** zrealizowany został projekt pn. „Stargard nad Iną – projekt rekreacyjnego zagospodarowania terenów przyległych do rzeki Iny w granicach miasta Stargard”, który opisano w ramach celu operacyjnego 2.1.

Cel operacyjny 2.3. Wzrost ilości przedsięwzięć gospodarczych organizowanych w obszarze oddziaływania inwestycji rewitalizacyjnych

Cel operacyjny **2.3. Wzrost ilości przedsięwzięć gospodarczych organizowanych w obszarze oddziaływania inwestycji rewitalizacyjnych** jest realizowany poprzez projekt pn. „Kompleksowe odtworzenie funkcji społeczno-gospodarczych, infrastrukturalnych i przestrzennych w mieście Stargard, poprzez odbudowanie oficyny zabytkowej kamienicy nr 3 przy Rynku Staromiejskim w Stargardzie wraz z utworzeniem spółdzielni socjalnej o profilu działania gastronomia i browarnictwo”, który został opisany w ramach celu operacyjnego 2.1.

Projekt pn. „**Szkoła przedsiębiorczości. Stworzenie zaplecza edukacyjnego dla młodzieży przy miejskim browarze restauracyjnym**”, który został wpisany na listę projektów podstawowych w ramach celu operacyjnego 2.3 nie jest obecnie realizowany z powodu braku możliwości dofinansowania.

ANALIZA STOPNIA REALIZACJI CELU STRATEGICZNEGO 3. ANIMACJA SPÓJNOŚCI PRZESTRZENNEJ

Cel strategiczny 3. ANIMACJA SPÓJNOŚCI PRZESTRZENNEJ	Cel operacyjny	WSKAŹNIKI PRODUKTU				WSKAŹNIKI REZULTATU			
		Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Wartość wskaźnika w 2020 r.	Wartość wskaźnika	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Wartość wskaźnika w 2020 r.
	3.1. Uzyskanie ładu przestrzennego i estetyki miasta	Liczba projektów mająca na celu wybudowanie lub wyremontowanych obiektów publicznych lub prywatnych na obszarze rewitalizacji	0	14	6	Liczba budynków objętych projektami	0	35	10
	3.2. Poprawa standardu zasobów mieszkaniowych	Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków	0	19	5	Powierzchnia obiektów o poprawionej efektywności energetycznej	0	22 700 m ²	2820,66 m ²
		Liczba mieszkań o podniesionym standardzie na obszarze rewitalizacji	0	250	198	Liczba rodzin z obszaru rewitalizacji mogących zamieszkać w lokalach o podniesionym standardzie	0	250	198

	3.3. Poprawa standardu i rewitalizacji dóbr kultury i dziedzictwa kulturowego	Liczba kulturowych obszarów/miejsc/obiektów należących do dziedzictwa kulturowego i naturalnego oraz stanowiących atrakcje turystyczne	0	27	10	Wzrost liczby odwiedzin w objętych wsparciem obiektach i miejscach należących do dziedzictwa kulturowego i naturalnego oraz stanowiących atrakcje turystyczne	0	10 000 osób	744
		Liczba zorganizowanych wydarzeń kulturalnych, artystycznych, edukacyjnych, sportowych, turystycznych, integracyjnych na obszarze Śródmieście Starówka	0	40	416	Liczba uczestników podczas zorganizowanych wydarzeń kulturalnych, artystycznych edukacyjnych, sportowych, turystycznych, integracyjnych na obszarze Śródmieście Starówka	0	40 000 osób	57 533
	3.4. Poprawa standardu usług społecznych	Liczba obiektów będących w zasobach publicznych obszaru rewitalizowanego zaadoptowanych na potrzeby infrastruktury pomocy społecznej	0	3	2	Liczba osób korzystających z usług społecznych	0	250 osób	194 osoby

	Liczba wybudowanych i zmodernizowanych obiektów infrastruktury społecznie użytecznej na obszarze rewitalizowanym	0	5	2	Liczba osób korzystających z infrastruktury społecznie użytecznej	0	500 osób	194 osoby
	Liczba powstałej małej infrastruktury rekreacyjnej na obszarze rewitalizowanym	0	4	4	Liczba osób korzystających z małej infrastruktury rekreacyjnej	0	3000 osób	Brak danych

Cel operacyjny 3.1. Uzyskanie ładu przestrzennego i estetyki miasta

W ramach celu operacyjnego **3.1. Uzyskanie ładu przestrzennego i estetyki miasta** na liście projektów podstawowych znalazły się 3 projekty.

Projekt nr 17. **"Modernizacja i remont dawnego hotelu Staromiejskiego wraz z zagospodarowaniem terenu"** został omówiony w ramach celu operacyjnego 2.1.

Projekt nr 28. **„Trasa Muzealna – Rewaloryzacja zabytkowego systemu umocnień obronnych miasta Stargard, stanowiących Pomnik Historii wraz z nadaniem ich nowych funkcji kulturalnych”** jest na etapie analizy potencjalnych źródeł dofinansowania.

Natomiast projekt nr 29. **„Przebudowa Amfiteatru Miejskiego położonego w Parku Chrobrego w Stargardzie wraz z zagospodarowaniem najbliższej przestrzeni wokół obiektu”** posiada dokumentację projektowo-kosztorysową. Analizowane są źródła finansowania.

Cel operacyjny 3.2. Poprawa standardu zasobów mieszkaniowych

Cel operacyjny **3.2. Poprawa standardu zasobów mieszkaniowych** realizowany jest przez 6 projektów z listy podstawowej.

Projekt nr 19. **„Likwidacja toalet zewnętrznych i budowa toalet wewnątrz budynków w Stargardzie”** był realizowany przez Stargardzkie TBS sp. z o.o. w latach 2017-2019. W ramach zadania wybudowano 184 toalety w mieszkaniach pozostających w zasobie komunalnym gminy. Wartość projektu wyniosła 2 292 598.74 zł.

Zadanie nr 21. **„Rewitalizacja budynków przy ul. Bolesława Chrobrego 12, 14, 16 w Stargardzie”** nie będzie realizowane ze względu na trudne warunki gruntowe oraz obostrzenia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, które w znacznym stopniu podnoszą koszty realizacji inwestycji. Tym samym nie ma możliwości zrealizowania planowanej w tej lokalizacji budowy w ramach pozyskiwania środków finansowych na realizację społecznego budownictwa czynszowego. W związku z powyższym Gmina Miasto Stargard i STBS sp. z o.o. podjęły decyzję o sprzedaży budynków wraz z przyległym terenem.

Projekty nr 24. **„Termomodernizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych (ul. Wojska Polskiego 56, 56a, 58, 58a, 60, 60a, 62, 64, 64a, 66, 67, 68)”**, nr 26. **„Rewitalizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych w rejonie ulic B. Limanowskiego 6,8a., Wojska Polskiego 30,28, Piłsudskiego 92 z zagospodarowaniem terenu”** oraz nr 27. **„Budowa narożnej kamienicy w zabudowie plombowej ul. Bogusława IV-Warszawska”** są na etapie planowania oraz analizowania potencjalnych źródeł dofinansowania.

Natomiast projekt nr 25. **„Termomodernizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych z udziałem środków z RPO WZ 2014-2020 (ul. Bogusława IV 22, Wojska polskiego 78 A, Marii Konopnickiej 2, 3, 8, 10 a, b, hetmana Stefana Czarnieckiego 19.)”**. Projekt realizowany jest z dofinansowaniem ze środków RPO WZ 2014-2020, działanie 2.8 Modernizacja energetyczna wielorodzinnych budynków mieszkaniowych w ramach Strategii ZIT dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego. W 2018 r. została przeprowadzona modernizacja energetyczna budynków przy Placu Świętego Ducha 26 oraz przy ul. Wojska Polskiego 78 A. W ramach prac budowlanych wykonano ocieplenie budynków wg założeń audytu energetycznego oraz podłączono budynki do sieci ciepłowniczej PEC Stargard. Ponadto, wymieniono wewnętrzną instalację zasilania i pokrycia dachowe. Koszt zadania wyniósł 1.781.998,79 zł.

W ramach kontynuacji zadania w 2019 roku prace modernizacyjne objęły budynki komunalne położone przy ul. hetmana Stefana Czarnieckiego 19 i Księcia Bogusława IV 22. W ramach projektu wykonano termomodernizację budynków oraz podłączenie do sieci ciepłowniczej PEC. Całkowita wartość dofinansowania: 2.404.848,13 zł. Wydatki na realizację przedsięwzięcia w 2019 roku: 1.835.154,30 zł. W 2020 r. pracami modernizacyjnymi został objęty budynek komunalny przy ul. M. Konopnickiej 8. W ramach przedsięwzięcia wykonano m.in. termomodernizację budynku, wygospodarowano i urządzono pomieszczenia łazienek, przeprowadzono modernizację oświetlenia, instalacji gazowej i klatki schodowej, a także podłączono budynek do sieci ciepłowniczej. Wydatki na zadanie w roku 2020: 994.960,08 zł. Całkowita wartość projektu to 2.845.838,10 zł, wartość dofinansowania: 2.404.848,13 zł.

Cel operacyjny 3.3. Poprawa standardu i rewitalizacji dóbr kultury i dziedzictwa kulturowego

W ramach celu operacyjnego **3.3. Poprawa standardu i rewitalizacji dóbr kultury i dziedzictwa kulturowego** realizowanych jest 5 projektów z listy podstawowej.

Projekt nr 28. **„Trasa Muzealna – Rewaloryzacja zabytkowego systemu umocnień obronnych miasta Stargard, stanowiących Pomnik Historii wraz z nadaniem ich nowych funkcji kulturalnych”** jest na etapie analizy potencjalnych źródeł finansowania, natomiast projekt nr 29. **„Przebudowa Amfiteatru Miejskiego położonego w Parku Chrobrego w Stargardzie wraz z zagospodarowaniem najbliższej przestrzeni wokół obiektu”** oraz projekt nr 32. **„Muzealne kamienice pełne tajemnic”** posiada opracowaną dokumentację projektowo-kosztorysową, analizowane są źródła ich finansowania.

W ramach zadania nr 30. **„Stargard Klejnot Pomorza – renowacja historycznej zabudowy miasta”** projekt zakłada remonty i renowacje zabytkowych obiektów znajdujących się na miejskim

szklaku „Stargard-klejnot Pomorza”, będących własnością podmiotów prywatnych, parafii oraz Gminy Miasto Stargard. W 2020 r. Parafia rzymskokatolicka pw. NMP Królowej Świata kontynuowała remont Kolegiaty w ramach dofinansowania z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w wysokości 17 604.596,05 zł. W 2020 roku Gmina Miasto Stargard przekazała na remont 953.054,21 zł w ramach dotacji. Całkowity koszt remontu to 20.773.859,98 zł.

Projekt nr 31. „Książnica Stargardzka – biblioteka zaangażowana społecznie” został opisany w ramach celu operacyjnego 1.1.

Cel operacyjny 3.4. Poprawa standardu usług społecznych

Na listę projektów podstawowych GPR w ramach celu operacyjnego **3.4. Poprawa standardu usług społecznych** zostały wpisane 4 projekty.

Zadanie nr 20. **„Rewitalizacja budynku przy ul. Bolesława Chrobrego 21 w Stargardzie”** jest częścią projektu nr 9. **„Stargardzkie Centrum Nauki”**, który został opisany w ramach celu operacyjnego 1.3.

Projekt nr 22. **„Budowa noclegowni dla osób bezdomnych na terenie miasta Stargard”** został zrealizowany w latach 2017-2018. Następnie w trybie konkursu ofert wyłoniono podmiot, któremu powierzono utworzenie i prowadzenie noclegowni. Po jej wyposażeniu rozpoczęła działalność od listopada 2018 r. Całkowity koszt zadania to 2.366.059,28 zł, z czego 1.301.332,61 zł pokrył budżet miasta, natomiast 1.064.726,67 zł pochodziło ze środków BGK. W 2020 roku z noclegowni skorzystało 130 osób.

Zadanie nr 23. **„Kompleksowy remont kamienicy z uwzględnieniem łamania barier architektonicznych przy ul. B. Limanowskiego 24”** - w grudniu 2020 roku zakończono prace remontowe pomieszczeń na II piętrze kamienicy z częściowym wyposażaniem. Wszystkie prace w Środowiskowym Domu Samopomocy (ŚDS) sfinansowane były z budżetu Wojewody Zachodniopomorskiego w ramach inwestycji „Remont i adaptacja części pomieszczeń III kondygnacji budynku Oddziału Regionalnego PCK w Stargardzie na potrzeby ŚDS Typu AC w Stargardzie” – budynek użyteczności publicznej, 4-kondygnacyjny, 73-110 Stargard ul. B. Limanowskiego 24 (środkowa część ulicy)”. Zadanie realizowane było przez Zachodniopomorski Oddział Okręgowy PCK w Szczecinie. Wydatki na zadanie w 2020 roku wynosiły 181.177,82 zł.

Ostatnie zadanie nr 29. **„Przebudowa Amfiteatru Miejskiego położonego w Parku Chrobrego w Stargardzie wraz z zagospodarowaniem najbliższej przestrzeni wokół obiektu”** ma opracowaną dokumentację projektowo-kosztorysową oraz analizowane są źródła jego finansowania.

MONITORING WSKAŹNIKÓW OSIĄGNIĘCIA CELÓW GMNNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

Cel strategiczny	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa dla obszaru rewitalizacji	Wartość docelowa dla obszaru rewitalizacji	Wartość wskaźnika w 2020 r.	Źródło danych
I. Animacja spójności społecznej	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na obszarze Śródmieście Starówka	1037	890	872↓	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Stargardzie, Urząd Miejski w Stargardzie
	Liczba osób w nałogach na obszarze Śródmieście Starówka	80	60	64↓	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Stargardzie, Urząd Miejski w Stargardzie
	Liczba osób korzystających z dodatku mieszkaniowego na obszarze Śródmieście Starówka	333	285	292↓	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Stargardzie, Urząd Miejski w Stargardzie
	Liczba osób bezdomnych zarejestrowanych na obszarze Śródmieście Starówka	130	111	170↑	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Stargardzie, Urząd Miejski w Stargardzie, Centrum Integracji Społecznej

	Liczba przestępstw na obszarze Śródmieście Starówka	194	160	535↑	Komenda Powiatowa Policji w Stargardzie, Urząd Miejski w Stargardzie
	Liczba osób korzystających z dożywiania na obszarze Śródmieście Starówka	968	820	832↓	Urząd Miejski w Stargardzie, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Stargardzie,
	Liczba osób poniżej kryterium dochodowości na obszarze Śródmieście Starówka	928	796	787↓	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Stargardzie, Urząd Miejski w Stargardzie
II. Animacja spójności gospodarczej	Liczba przedsiębiorstw na obszarze Śródmieście Starówka	1306	1511	Brak danych	Stargardzka Agencja Rozwoju Lokalnego Sp. z o.o.,
	Liczba osób długotrwale bezrobotnych na obszarze Śródmieście Starówka	747	640	187↓	PUP Stargard

	Liczba mieszkańców prowadzących działalność gospodarczą na 100 mieszkańców na obszarze Śródmieście Starówka	8,18	9,47	Brak danych	Stargardzka Agencja Rozwoju Lokalnego Sp. z o.o., PUP Stargard
III. Animacja spójności przestrzennej	Liczba osób z obszaru rewitalizacji korzystających z oferty instytucji kulturalno-edukacyjnych na obszarze Śródmieście Starówka	2300	6000	57 533↑ 3 250 KS 45 108 SCK 7 152 MAH 2 023 MDK	Instytucje kultury: Muzeum Archeologiczno-Historyczne w Stargardzie, Młodzieżowy Dom Kultury, Stargardzkie Centrum Kultury, Książnica Stargardzka
	Liczba osób z obszaru rewitalizacji korzystających z oferty rekreacyjno-wypoczynkowej na obszarze Śródmieście Starówka	1200	3000	744 CIT↓	Stargardzka Organizacja Turystyczna, Centrum Informacji Turystycznej, organizacje pozarządowe
	Ilość powstałych miejsc świadczenia usług edukacyjnych, kulturalnych i sportowo- rekreacyjnych na obszarze rewitalizacji Śródmieście Starówka	4	7	6↑	Urząd Miejski w Stargardzie

Kierując się zapisami GPR, Wydział Planowania i Rozwoju przeprowadził prace w zakresie pozyskania danych liczbowych za rok 2020, które są podstawą analiz do monitorowania powyższych wskaźników. W opracowaniu wykorzystane zostały informacje oraz dane statystyczne udostępnione przez stargardzkie instytucje, m.in. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowy Urząd Pracy, Komendę Powiatową Policji w Stargardzie, Centrum Informacji Turystycznej, Muzeum Archeologiczno-Historyczne, Młodzieżowy Dom Kultury, Stargardzkie Centrum Kultury, Książnicę Stargardzką oraz wydziały Urzędu Miejskiego w Stargardzie. Przeanalizowano 13 wskaźników obrazujących sytuację społeczno-gospodarczą miasta.

Wybór powyższych wskaźników wybranych do monitorowania sytuacji kryzysowej na obszarze rewitalizacji miasta Stargard wynikał ze specyfiki miasta oraz jest odpowiedzią na problemy, przed którymi stało miasto na etapie programowania rewitalizacji. Analiza wskaźników przeprowadzona na podstawie danych statystycznych wykazała, że na etapie ewaluacji on-going udało się osiągnąć oczekiwany kierunek zmian w przypadku ośmiu z trzynastu wskaźników osiągnięcia celów GPR.

W sferze społecznej widoczny spadek zauważono w przypadku 5 wskaźników:

- *Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na obszarze Śródmieście Starówka,*
- *Liczba osób w nałogach na obszarze Śródmieście Starówka,*
- *Liczba osób korzystających z dodatku mieszkaniowego na obszarze Śródmieście Starówka,*
- *Liczba osób korzystających z dożywiania na obszarze Śródmieście Starówka,*
- *Liczba osób poniżej kryterium dochodowości na obszarze Śródmieście Starówka.*

W porównaniu do roku bazowego 2016 znacznie spadła liczba osób, które korzystały z pomocy społecznej w Stargardzie. Duży wpływ miało na to wprowadzenie programu Rodzina 500 plus oraz spadek bezrobocia. Program Rodzina 500 plus pomógł ubogim beneficjentom pomocy społecznej w przekroczeniu kryterium dochodowości jakim jest 528 zł netto na osobę w rodzinie. Obserwowana w ostatnich latach malejąca stopa bezrobocia koreluje z malejącą liczbą osób korzystających z pomocy społecznej, zwłaszcza beneficjentów z gospodarstw rodzinnych z dziećmi na utrzymaniu. Dodatkowym czynnikiem, który wpłynął na spadek beneficjentów pomocy społecznej był rządowy program Mama plus i przejście znaczącej liczby osób na świadczenia emerytalne. Według danych z MOPS wszystkie te czynniki wpłynęły na spadek liczby osób korzystających z pomocy społecznej w Stargardzie.

Wzrost zanotowano w przypadku 2 wskaźników w sferze społecznej, tj: *Liczba osób bezdomnych zarejestrowanych na obszarze Śródmieście Starówka oraz Liczba przestępstw na obszarze Śródmieście Starówka.* Pomimo funkcjonującego w mieście drabinkowego systemu wychodzenia z bezdomności, obejmującego wszystkie obszary wsparcia – od profilaktyki poprzez interwencję po integrację, w 2020 roku zanotowano wzrost liczby osób bezdomnych w Stargardzie, na co wpływ mógł mieć ogólnoswiatowy kryzys gospodarczy spowodowanym trwającą pandemią COVID-19. Sytuacja ta jest również wynikiem migracji osób bezdomnych z terenu całego powiatu stargardzkiego. Wzrost

wskaźnika przestępczości w obszarze rewitalizacji pokazuje wyraźną potrzebę podniesienia bezpieczeństwa mieszkańców na tym obszarze w zakresie monitoringu, infrastruktury i integracji społecznej.

Poważnym problemem przy zbieraniu danych okazał się brak informacji na temat statystyk prowadzonych odnośnie samego obszaru rewitalizacji jakim jest Śródmieście Starówka. W sferze gospodarczej nie udało się pozyskać 2 wskaźników:

- *liczba przedsiębiorstw na obszarze Śródmieście Starówka,*
- *liczba mieszkańców prowadzących działalność gospodarczą na 100 mieszkańców na obszarze Śródmieście Starówka.*

Brak danych wynika z faktu, iż Stargardzka Agencja Rozwoju Lokalnego i Powiatowy Urząd Pracy, nie mają możliwości wygenerowania ww. danych.

Natomiast w przypadku ostatniego wskaźnika ze sfery gospodarczej pn. *Liczba osób długotrwale bezrobotnych na obszarze Śródmieście Starówka* sytuacja została już opisana powyżej i wynika z ogólnej tendencji spadku bezrobocia w kraju.

Ostatnia część tabeli dotyczy wskaźników w sferze przestrzennej:

- *Liczba osób z obszaru rewitalizacji korzystających z oferty instytucji kulturalno-edukacyjnych na obszarze Śródmieście Starówka,* znacząco wzrosła, co jest efektem bogatej oferty edukacyjno-kulturalnej oferowanej przez stargardzkie instytucje kultury.
- *Liczba osób z obszaru rewitalizacji korzystających z oferty rekreacyjno-wypoczynkowej na obszarze Śródmieście Starówka* niestety spadła, co było naturalnym skutkiem panującej pandemii COVID-19 i ograniczonym dostępem do atrakcji spowodowanym lockdownem.

Oba ww. wskaźniki nie są jednak miarodajne w stosunku do obszaru rewitalizacji, ponieważ oferta kulturalno-edukacyjna miejskich instytucji skierowana jest do mieszkańców całego miasta i nie ma możliwości zbadania jaka część odbiorców pochodziła z obszaru rewitalizacji. W związku z powyższym omawiane wskaźniki powinny zostać zmienione.

- *Ilość powstałych miejsc świadczenia usług edukacyjnych, kulturalnych i sportowo- rekreacyjnych na obszarze rewitalizacji Śródmieście Starówka-* znacząco wzrosła, co jest wynikiem rozwoju gospodarczego miasta, działań Gminy Miasto polegających na rozszerzeniu oferty rekreacyjnej skierowanych do mieszkańców Stargardu oraz inwestycji miejskich.

PODSUMOWANIE

Zgodnie z założonym harmonogramem monitorowania i ewaluacji Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Miasto Stargard na lata 2016-2026 w 2020 roku dokonano oceny stanu realizacji projektów rewitalizacyjnych. Rokiem pośrednim do badań był rok 2020. Jednym z ważniejszych problemów, który pojawił się na etapie zbierania danych był brak informacji na temat projektów nie będących jednostkami miejskimi.

Zauważono, że beneficjenci na etapie składania wniosków o dofinansowanie dokonali zmian względem danych pierwotnych zapisanych w GPR. Zmiany dotyczyły w szczególności:

- nazwy projektu (zadanie nr 15),
- podmiotu realizującego (zadanie nr 17),
- okresu realizacji projektu- różnice w terminach dotyczą działań, na które podmioty zgłaszające nie były jeszcze gotowe do złożenia wniosków aplikacyjnych lub nie było ogłoszonych odpowiednich konkursów, a bez wsparcia zewnętrznego nie poradziłyby sobie z realizacją ww. przedsięwzięć. Projekty miękkie zgłoszone przez podmioty zewnętrzne, które nie zostały zrealizowane z wyżej wymienionych powodów, np. „Kultura Pogranicza- Nie ogranicza” czy „Warsztaty kreatywnego pisanie dla dzieci i młodzieży, Warsztaty graffiti”, ale również dlatego, że realizowano inne projekty nie wymagające wysokiego budżetu, ale wspierające działania animacyjne na obszarach rewitalizacji, np. *Tajemnice kamienicy*.
- wartości projektu. Wartość wszystkich 44 projektów wpisanych na listę projektów na obszarze Śródmieście Starówka wynosi 150.883.324,78 zł. Na chwilę obecną swoją realizację zakończyło 10 projektów o łącznej wartości 15.466.866,35 zł. W trakcie realizacji jest 17 projektów, których wartość wynosi 59.662.076,18 zł. Na chwilę obecną nie jest realizowanych 17 projektów na łączną kwotę 75.754.382,25 zł.

Zdecydowana większość zrealizowanych projektów była zgodna pod względem planowanego źródła finansowania. W kontekście analizy zgodności projektów w zakresie pierwotnie planowanego kosztorysu, rzeczywisty koszt zrealizowanych projektów nie był zbieżny z kosztami przyjętymi na etapie przygotowywania programu rewitalizacji. Koszty zrealizowanych projektów oraz projektów, których realizację rozpoczęto były oszacowane w 2016 roku, kiedy to m.in. koszty materiałów i usług budowlanych były znacząco niższe. Ponadto wszystkim beneficjentom GPR zależało na kompleksowości realizowanych projektów, czyli w trakcie realizacji inwestycji dokładano elementy, które nie zostały ujęte w pierwotnych ustaleniach, a co powodowało wzrost wartości projektu.

Realizacja niektórych z projektów nie została do tej pory rozpoczęta. Część z nich ze względu na zmieniające się uwarunkowania i trudności występujące po stronie partnerów prywatnych nie zostanie

zrealizowana w kolejnych latach. Jednakże te, które zostały doprowadzone do końca lub są w trakcie realizacji, odbierane są pozytywnie i oczekuje się wobec nich korzystnych efektów, zgodnych z przyjętymi założeniami.

REKOMENDACJE

„Gminny Program Rewitalizacji Gminy Miasto Stargard na lata 2016-2026” jest dokumentem, którego wdrażanie odbywa się w sposób realny, a uzyskiwane rezultaty są widoczne i odczuwalne dla głównych grup beneficjentów. W odniesieniu do założenia, że rewitalizacja jest procesem długofalowym, pierwsze 3 lata prowadzonych prac to stosunkowo krótki okres, dlatego też trudno oczekiwać uzyskania zadowalających efektów, gdyż część przedsięwzięć rewitalizacyjnych jest dopiero przygotowywana do wdrożenia, część jest na etapie implementacji, a niemal jedna trzecia została już zrealizowana. Pierwszą fazę wdrażania cechuje wysoka skuteczność podjętych działań. Okres wdrażania programu jest stosunkowo krótki i w dalszym ciągu obszar Śródmieście Starówka pod wieloma względami negatywnie odbiega od średniej miejskiej, co pokazują, że od momentu uchwalenia dokumentu nie zaszły zmiany podważające zapisy diagnozy zawartej w GPR. Z analizy realizacji celów GPR, rozpoznania uwarunkowań ich realizacji oraz analizy zaawansowania wdrażania przedsięwzięć rewitalizacyjnych wynika, że opracowany GPR zachowuje swoją aktualność i nie wymaga fundamentalnych zmian. Przeprowadzona analiza wskaźników ukazuje częściową poprawę negatywnych zjawisk na obszarze rewitalizacji, które wynikają także z wdrożonych projektów, jednakże aby osiągnąć trwały i silny efekt należy kontynuować realizację rozpoczętych prac.

Rekomenduje się konsekwentną realizację projektów, których realizacja nie jest zakończona, a także zaplanowanych zadań, w celu osiągnięcia wartości docelowych wskaźników produktu i rezultatu. W szczególności w zakresie tzw. „miękkich” projektów. W tym celu należy regularnie weryfikować potrzeby mieszkańców i problemy występujące na obszarze rewitalizacji, a także weryfikować wartości wskaźników. Koniecznym jest ponowna analiza stopnia realizacji celów strategicznych i celów operacyjnych pod kątem zmiany wskaźników i określenia wartości docelowych wskaźników produktu i rezultatu. Pierwotnie wartości docelowe wskaźników w sferze społecznej zostały oszacowane tylko dla projektów miękkich, tymczasem wpływ na ten wskaźnik mają również projekty z zakresu infrastruktury i gospodarki, które należy rozpatrywać łącznie, ponieważ są komplementarne. Analogicznie należy rozpatrywać wskaźniki z zakresu gospodarki i infrastruktury, które łączą się i wzajemnie na siebie wpływają.

Prace nad pierwszym raportem ewaluacyjnym wskazują, że większa część wskaźników osiągnięcia celów „Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Miasto Stargard na lata 2016-2026” oraz

procedura monitoringu są poprawne, tym niemniej warto dokonać weryfikacji listy wskaźników pod kątem realności ich pozyskiwania, co może wiązać się z ich zmianą. Należy pamiętać, że pozyskanie danych do monitoringu, ze względu na wielowymiarowość procesu rewitalizacji, zawsze będzie wymagać pozyskiwania danych z wielu źródeł, a łatwiej dostępne wskaźniki oznaczają mniejsze problemy dla podmiotów, które udostępniają dane do monitoringu i sprawniejsze opracowanie kolejnych raportów. Wskaźniki, których nie udało się pozyskać, to:

- liczba przedsiębiorstw na obszarze Śródmieście Starówka,
- liczba mieszkańców prowadzących działalność gospodarczą na 100 mieszkańców na obszarze Śródmieście Starówka.

Podmioty wskazane w Gminnym Programie Rewitalizacji jako odpowiedzialne za pozyskanie ww. danych, czyli Stargardzka Agencja Rozwoju Lokalnego i Powiatowy Urząd Pracy w Stargardzie, nie mają możliwości wygenerowania danych dotyczących liczby przedsiębiorstw na obszarze Śródmieście Starówka i liczby mieszkańców prowadzących działalność gospodarczą na obszarze rewitalizacji.

Wskaźniki i ich wartości zostały określone na przełomie 2014/2015 roku, a sytuacja społeczno-ekonomiczna zarówno w Stargardzie, jak i w całej Polsce uległa znacznej zmianie na przestrzeni ostatnich lat. W związku z faktem, iż wskaźniki GPR zostały zaplanowane na 5 kolejnych lat rekomenduje się zweryfikowanie aktualnych wskaźników dla obszaru rewitalizacji w kontekście miasta w odniesieniu do przyjętych wskaźników i ewentualne oszacowanie ich wartości docelowej.

Rekomenduje się również konsekwentne poszukiwanie źródeł finansowania projektów, które nie uzyskały dofinansowania, lub których koszty rzeczywiste są znacząco wyższe niż koszty oszacowane w roku 2016. Część projektów nie została zrealizowana, a podmioty je zgłaszające nie wykazują aktywności w zakresie ich realizacji. Dlatego należy wprowadzić nowe projekty, które wpisują się w założenia GPR. Ponadto ze względu na stanowisko Instytucji Zarządzającej RPO WZ dotyczącej jednoczesnej partnerskiej realizacji projektu „Stargard- Klejnot Pomorza”, „Trasa muzealna- Rewaloryzacja zabytkowego systemu umocnień obronnych miasta Stargard...” oraz ograniczeń finansowych max. 4.000.000 zł dofinansowania na projekt, należy przeanalizować możliwość wyłączenia mniejszych projektów z jednego dużego dotyczącego dziedzictwa kulturowego na obszarze kryzysowym.

Wyniki monitorowania odwzorowane we wskaźnikach zjawisk kryzysowych obszaru rewitalizacji wskazują w większości na pozytywne efekty interwencji rewitalizacyjnej Stargardu. W tym zakresie rekomenduje się kontynuację, a nawet wzmocnienie działań w ramach opracowanego GPR poprzez wprowadzenie nowych projektów.

